

Nationale klimaatadaptatie strategie (NAS)

Tijdens vierde werkatelier op 26 juni 2017

Fundament gelegd voor uitvoeringsprogramma

Het vierde werkatelier stond in het teken van het uitvoeringsprogramma van de Nationale klimaatadaptatie strategie (NAS), dat eind dit jaar klaar moet zijn. In deelsessies gingen de aanwezigen op zoek naar de invulling ervan. De af en toe pittige discussies leverden veel ideeën op. Het NAS-team werkt deze de komende tijd uit tot een concept-uitvoeringsprogramma.

Moederschap

Dagvoorzitter Gert-Jan de Maagd noemde de NAS “het moederschap van klimaatadaptatie”. Volgens Yvonne van der Laan, hoofd afdeling ruimtelijk ontwerp en klimaatadaptatie van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), is er genoeg aandacht voor klimaatadaptatie. “Op Prinsjesdag verschijnt het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie, dat vooral een relatie met het waterdomein heeft. De NAS bestrijkt de hele breedte van klimaatadaptatie. We trekken op in gezamenlijkheid, ik probeer zoveel mogelijk te voorkomen dat zaken elkaar overlappen.”

NAS-netwerk

Stef Meijs, projectleider NAS, blikte terug op de genomen stappen. “De drie vorige werkateliers hebben belangrijke input geleverd bij het schrijven van de NAS.” Hij constateerde dat er een NAS-netwerk is gegroeid. “Ik zie steeds weer nieuwe gezichten. Jullie zijn de koplopers.” Na december 2016, toen de NAS verscheen, is gestart met de uitvoering van de acties uit hoofdstuk 4. De NAS is in mei controversieel verklaard door de Tweede Kamer, wat betekent dat de Kamer over het stuk wil debatteren met het nieuwe kabinet. “Dat heeft niet tot stoppen geleid”, zei Stef. “We zijn rustig verder gegaan met de opbouw van het programma, zonder vergaande besluiten te nemen. Momenteel wordt door collega’s van het Deltaprogramma hard gewerkt aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Dat is een belangrijk onderdeel van het hele pakket.” Volgens Stef is gebleken dat veel mensen het moeilijk vinden om collega’s binnen de eigen achterban te mobiliseren. “Daar moeten we aandacht voor hebben.”

Bovenkant van de middenmoot

Nederland is ook als geheel koploper, zei hij, vooral in het waterdomein (Deltaprogramma). “Maar in de breedte durf ik dat niet te zeggen. We zitten aan de bovenkant van de middenmoot. Een aantal landen is verder dan wij: met verbreden, monitoren, partijen erbij betrekken, kennisontwikkeling, normering en kaderstelling. We kunnen aardig wat leren van andere Europese lidstaten.” De bollenschema’s maken wel internationaal furore. “Andere landen zijn geïnteresseerd in deze vereenvoudiging van de complexe materie. Brabant en Overijssel zijn bollenschema’s aan het vertalen voor hun eigen regio, dat is een positieve ontwikkeling.” Maar, voegde hij eraan toe: er zijn ook nog veel ‘bollen’ waar weinig aandacht voor is. “Er is nog een wereld te winnen.”

Deelnemers aan een van de sessies denken mee over het uitvoeringsprogramma van de NAS.

Stand van zaken

In vogelvlucht vertelde het NAS-team wat de stand van zaken is. Het NAS-gedachtegoed wordt breed uitgedragen door veel aandacht te besteden aan communicatie. De digitale werkruimte op het kennisportaal ruimtelijke adaptatie wordt ingericht en uitgebreid. Een nieuwe 'responsgroep extreem weer' buigt zich over extreem weer-situaties en gaat op zoek naar de 'lessons to learn'. Er is veel interesse van de steden. Tijdens een workshop over het rijksvastgoed is een flinke lijst uitgangspunten ontstaan. Op basis daarvan wordt dit jaar nog een onderzoeksplan gemaakt voor het klimaatbestendig maken van rijksgebouwen en –gronden. "Dit raakt aan veel andere dossiers", zegt Stef. Hij noemt onder meer de gezamenlijke investeringsagenda van het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen, waarin staat dat de eigen gebouwen klimaatbestendig moeten zijn in 2040.

De [eerste adaptatiedialoog hitte en gezondheid](#) is net achter de rug. Het was een veelbelovende bijeenkomst. De komende jaren richten zeven of acht werkgroepen zich op specifieke onderwerpen. Binnenkort start een adaptatiedialoog natuur, samen met de provincie Zuid-Holland. Het ministerie van Economische Zaken bereidt een adaptatiedialoog voor over landbouw. Stef: "Adaptatiedialogen vormen een zwaar instrument, dat ook op bestuurlijk niveau moet leiden tot verankering en afspraken." Op het gebied van kennis is behoefte aan overzicht, maar er is zoveel beschikbaar dat niemand in staat zal zijn een compleet beeld te geven. Het is belangrijk om ons vooral te richten op kennisvragen die voortvloeien uit de NAS-activiteiten. Ook moet de analyse van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) actueel worden gehouden.

Beleidsverankering is ook een belangrijk onderwerp. In de startnota 'De opgaven voor de nationale omgevingsvisie' komt het klimaatvraagstuk nadrukkelijk aan de orde. "Het komt nu aan op de uitvoering en het vervolgtraject", aldus Stef. Op het gebied van infrastructuur heeft het NAS-team meegewerkt aan de handreiking duurzaamheid, met klimaatadaptatie als een van de thema's.

Breed gedragen aanpak

De NAS heeft aan impact gewonnen, hield Stef de aanwezigen voor. Dit zijn de kenmerken van de aanpak:

1. Kijken met een brede blik
2. Alert zijn op witte vlekken
3. Gericht op samenwerking over de volle breedte van alle sectoren en betrokken partijen

4. Toegankelijk en transparant
5. Laagdrempelig, zonder zware structuur en met ruimte voor nieuwe participanten
6. Creatief, vernieuwend en verrassend
7. Doelgericht: agenderend werken, kwartier maken en doorpakken

Aandacht voor het peloton

De zes actielijnen uit de NAS dienen als basis voor het uitvoeringsprogramma. Er zijn wel nieuwe speerpunten nodig voor de komende twee jaar. Daarover gingen de deelnemers van het werkatelier met elkaar in gesprek. “Klimaatadaptatie moet vooral in de regio landen”, zei Stef. “Er is niet één probleemeigenaar. We moeten het samen doen en ons daarbij richten op het peloton en de achterblijvers. En dat zijn er nog behoorlijk veel.”

Ludieke afsluiting

‘Outsider’ Arie Blok vatte de middag op ludieke wijze samen. “Ik ben me de tyfus geschrokken”, zei de cabaretier uit Berkel en Rodenrijs. “Het blijkt dat er nog veel onzeker is over klimaatverandering. In een van de deelsessies hoorde ik iemand zeggen dat de netwerken beter op elkaar moeten aansluiten. Dus: jullie weten weinig en kunnen elkaar niet vinden. En dan noemt Stef jullie de koplopers!” Nadat het gelach was weggeëbd, stak Blok de aanwezigen een hart onder de riem: “Ik ben onder de indruk van jullie inzet en enthousiasme. De bijeenkomst van vandaag was oprecht en inspirerend. En één ding weet ik zeker: ik wil zelf meer doen om klimaatverandering tegen te gaan!”

Cabaretier Arie Blok (in het gebloemde jasje) verzamelt informatie voor zijn ludieke uitsmijter aan het einde van het werkatelier.